

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду која је донета на седници одржаној 26. октобра 2020. године одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидаткиње Софије Николић Попадић, под насловом: „Право својине на пољопривредном земљишту,“ у саставу: др Милош Живковић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду, др Рајко Јелић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији и др Марко Миленковић, виши научни сарадник Института друштвених наука у Београду.

Након што смо прегледали достављени рукопис докторске дисертације и извршили оцену исте, част нам је и задовољство да доставимо Наставно-научном већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

о завршеној докторској дисертацији

I Основни подаци о кандидату и дисертацији

a) Основни подаци о кандидату

Софија Николић Попадић је рођена 19.08.1988. године у Панчеву. Основну школу и гимназију је завршила у Новом Саду. Основне студије општег смера на Правном факултету Универзитета у Новом Саду је уписала школске 2007/2008. Дипломирала је 2012. године. Током основних студија зимски семестар школске 2009/2010. године је завршила на Правном факултету Универзитета у Салцбургу (*Universität Salzburg*,

Rechtswissenschaftliche Fakultät), а зимски семестар школске 2010/2011. године на Правном факултету Универзитета у Бечу (*Universtät Wien, Rechtswissenschaftliche Fakultät*) као добитник стипендије *University of Vienna: Human Resources Development Program for selected SEE Universities*. Мастер студије на Правном факултету Универзитета у Београду (Грађанскоправни модул, Имовинскоправни под-модул I) је уписала школске 2012/2013. Мастер рад на тему *Евиденција непокретности у југоисточној Европи, упоредноправни приказ* је одбранила 2014. године. Докторске академске студије на Правном факултету Универзитета у Београду (Грађанскоправна ужа научна област I) је уписала у новембру 2014. године. Први и други докторски испит је положила са оценом 10.

Током мастер студија, у фебруару 2012. године је била на стручној пракси у Суду правде Европске уније (*The Court of Justice of the European Union*) у Луксембургу у оквиру приправничког програма у кабинету генералног правобраниоца (*advocate general*) проф. др Верице Трстењак.

У зимском семестру школске 2016/2017. и 2017/2018. године је била ангажована као демонстратор за предмете Грађанско право - Општи део и Стварно право на Правном факултету Универзитета у Београду. Током 2017. године је радила као истраживач сарадник на Правном факултету Универзитета у Бремену (*Universität Bremen, Fachbereich Rechtswissenschaft*), Немачка. Од јула 2018. године ради на Институту друштвених наука у Београду у Центру за правна истраживања, као истраживач сарадник.

Добитник је стипендије *The British Scholarship Trust* за научноистраживачки боравак на Универзитету у Кембриџу који је реализовала 2017. године и стипендије *van Calker Scholarship* за научноистраживачки боравак на Швајцарском институту за упоредно право (*Swiss Institute of Comparative Law*) у Лозани који је реализовала 2018. године.

Од новембра 2014. године је члан Међународне академске асоцијације за просторно планирање, право и својинске односе (*International Academic Association on Planning, Law, and Property Rights*). У фебруару 2020. године је изабрана за координатора студената докторских студија те асоцијације.

Учествовала је на многобројним међународним научним конференцијама, као што су *Planning, Law and Property Rights Conference*: фебруар 2015. године Volos (Greece);

фебруар 2016. године Bern (Switzerland); фебруар 2017. године Hong Kong; фебруар 2018. године Novi Sad; фебруар 2019. године College Station, Texas (USA); фебруар 2020. године Ústí nad Labem (Czech Republic). *International Conference on Legal Aspects of Housing, Ensuring the effective exercise of the right to housing in the EU*, април 2017. године, Tarragona (Spain). *TENLAW Conference*, септембар 2017. године, Groningen (Netherlands). *XXIX European Congress of Agricultural Law (European Council on Rural Law – CEDR)*, септембар 2017. године, Lille (France). *European Law Institute Annual Conference*, септембар 2019. године, Vienna (Austria). Међународна конференција *Правна традиција и нови правни изазови*, октобар 2019. године, Правни факултет Универзитета у Новом Саду.

Софија Николић Попадић је објавила следеће научне радове:

1. „Евиденција непокретности у Аустрији,“ *Гласник Адвокатске коморе Војводине*, 10/2011, стр. 503-520.
2. „Општи правобранилац Суда правде Европске уније,“ *Гласник Адвокатске коморе Војводине*, 11/2014, стр. 682-696.
3. „Претварање (конверзија) права коришћења у право својине на грађевинском земљишту у Србији“, *Нова правна ревија*, (Сарајево) 1/2016, стр. 40-50.
4. „Легализација бесправно изграђених објеката у Србији,“ *Правни живот*, 10/2016, стр. 517-532.
5. „A Serbian perspective on pre-emption rights: Change that was necessary?“ у: *Instruments of Land Policy, Dealing with Scarcity of Land*, Jean-David Gerber, Thomas Hartmann, Andreas Hengstermann (eds.), Routledge, 2018, стр. 218-222.
6. „Evictions in Germany,“ у књизи: *Loss of Homes and Evictions across Europe, A Comparative Legal and Policy Examination*, Padraic Kenna, Sergio Nasarre-Aznar, Peter Sparkes, Christoph U. Schmid (eds.), Edward Elgar Publishing, 2018, стр. 113-140. (коауторски рад: Christoph U. Schmid and Sofija Nikolic).

7. „Modification of construction permits and transfer of subjective rights,“ *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, 3/2019, стр. 124-142. (коауторски рад: Miloš Živković, Marko Milenković, Sofija Nikolić Popadić)
8. „Правни аспекти управљања ризицима од поплава,“ *Зборник радова Правног факултета у Нишу*, 86/2020, стр. 201-221.
9. „Дигитализација услуга у здравственој заштити – пример Немачке,“ *Гласник Адвокатске коморе Војводине*, 1/2020, стр. 88-93.

б) Основни подаци о дисертацији

Докторска дисертација Софије Николић Попадић „Право својине на пољопривредном земљишту“ садржи 325 страна основног текста (формат А4, маргине 20mm, фонт *Times New Roman*, ћирилица, 12 типографских тачака, проред 1). Написана је у потпуности у складу са важећим Упутством о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду. Дисертација садржи насловну страну на српском и енглеском језику, страницу са подацима о ментору и члановима комисије, странице са подацима о докторској дисертацији на српском и енглеском језику, укључујући сажетак и кључне речи на српском и енглеском језику, 9 страница садржаја, 48 страница на којима се налази списак коришћене литературе и извора и биографију аутора. Истраживачку грађу за докторску дисертацију чине монографије, уџбеници, енциклопедије, зборници научних радова, научни чланци и студије, прописи, коментари закона, судска пракса, статистички подаци, литература са интернета и други извори.

Докторска дисертација обухвата: Увод; Прво поглавље *Право својине*; Друго поглавље *Пољопривредно земљиште*; Треће поглавље *Пољопривредна и земљишна политика*; Четврто поглавље *Својинска овлашћења на пољопривредном земљишту*; Пето поглавље *СТИЦАЊЕ ПРАВА СВОЈИНЕ НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ*; Шесто поглавље *Правни режим коришћења пољопривредног земљишта*; Седмо поглавље *Ограничења права*

својине на пољопривредном земљишту; Осмо поглавље *Престанак права својине на пољопривредном земљишту*; закључак и литература.

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ је у складу са Правилником о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду, проверила оригиналност докторске дисертације коришћењем софтвера *iThenticate*. Индекс сличности износи 14, односно 13% (због квантитативне ограничености софтвера дисертација је била проверавана из два пута, сваки пут по пола текста). Ментор проф. др Милош Живковић је на основу увида у извештај дао позитивну оцену оригиналности докторске дисертације утврдивши да је наведени индекс сличности последица цитирања, библиографских података, упућивања на правне прописе, коришћења општих места и података и библиографских података о коришћеној литератури.

II Предмет и циљ дисертације

Докторска дисертација Софије Николић Попадић је посвећена праву својине на пољопривредном земљишту, које представља централну тему истраживања. Ради разумевања и анализе овог правног института, различитих друштвених односа који су утицали на његово формирање, односно узрочнопоследичних веза, кандидаткиња је у истраживању пошла од ширег контекста. У дисертацији је најпре размотрила најзначајнија питања у вези са правом својине уопште, што је у складу са чињеницом да изведени правни институти дерогирају правила општих, ширих института из којих су потекли, а да уколико нема одговарајућег посебног правила треба примењени опште садржано у општијем институту. Због тога је кандидаткиња у раду применила след „од општег ка посебном.“ На почетку дисертације је размотрила општа питања која се односе на појмовна обележја, правну природу, функцију, појавне облике и ограничења права својине уопште. Праву својине на пољопривредном земљишту су посвећена наредна поглавља. Кандидаткиња је на тај начин пружила одговарајући увид у однос општег и посебног, уз анализу разлога за увођење специјалног правног режима који важи за пољопривредно

земљиште. Методолошки разлози такође потврђују да је кандидаткиња изабрала добар приступ у истраживању ове сложене материје. С обзиром на то да је о ширем правном институту много више писано, његово сагледавање пружа могућност лакшег и потпунијег поређења решења која се јављају у различитим периодима и у различитим државама, у односу на директно упуштање у анализу запостављеног и недовољно развијеног изведеног правног института, као што је право својине на пољопривредном земљишту.

Посебна пажња је посвећена друштвеном значају пољопривредног земљишта, јер оно даје посебан правни значај праву својине које је на њему засновано. Да није посебности пољопривредног земљишта, не би било ни посебног правног режима. Због тога је кандидаткиња на самом почетку утврдила специфична обележја тог објекта права својине. Тежиште је стављено на обрадиво пољопривредно земљиште које се користи за ратарску производњу, јер оно захвата највеће површине и има највећи значај за становништво. Истраживање је посвећено правном режиму који постоји на пољопривредном земљишту у приватној својини, јер тај својински облик има посебан значај с обзиром да привилегује појединце и уже друштвене групе, и чини доминантан облик својине у европским државама.

Циљ је био да се у оквиру дисертације детаљно и свеобухватно истраже специфичности права својине на пољопривредном земљишту и сагледају могући правци његовог развоја, како у националним оквирима, тако и у упоредном праву. Чињеница да пољопривредно земљиште постаје један од најзначајнијих (егзистенцијалних) ресурса, чије површине се смањују, указује на значај овог истраживања. У таквим околностима је веома важно како су уређени својински односи који настају у вези са пољопривредним земљиштем. Повезивање тенденције раста потреба за храном и енергијом и тренд смањивања површина подесних за пољопривредну производњу, указује на закључак да се на нивоу појединих држава, регионалних интеграција (као што је Европска унија) и у светским оквирима, мора мењати однос људи према пољопривредном земљишту, али да се истовремено морају мењати и односи међу људима који настају у вези са пољопривредним земљиштем, а са тим у вези и правна правила којима су они уређени. Циљ истраживања је био да се истраже промене које су се догодиле у претходном

периоду, да се направи пресек тренутног стања и размотре фактори који ће битно утицати на даљи развој права својине на пољопривредном земљишту.

Спроведено истраживање је од посебног значаја и због чињенице да је у Србији последњи системски рад на тему права својине на пољопривредном земљишту објављен пре више од пола века (1967. године), када је друштвена својина и даље била доминантни својински облик. Право својине на пољопривредном земљишту је остало запостављено у националним правним истраживањима, али и у упоредном праву. Истраживање је имало за циљ и да допринесе попуњавању празнине која постоји у домаћој литератури и да да допринос развоју дела правне науке о својинским односима.

Током истраживања кандидаткиња је користила историјски метод како би анализирала узрочнопоследичне везе, односно повезала оно што је постојало у прошлости са оним што тренутно важи и што се може претпоставити да ће бити у будућности. Приликом проучавања права својине на пољопривредном земљишту коришћен је мутидисциплинарни и интердисциплинарни приступ. Правна регулатива је изучавана на традиционални начин применом догматског метода. Када нормативна решења нису била јасна и када је било потребно проценити у ком правцу би се право могло развијати, кандидаткиња је примењивала телеолошки метод. С обзиром на то да је истраживање било усмерено на утврђивање циља законодавне власти приликом формулисања одређених правних правила и процене у ком правцу је потребно развијати правну регулативу да би право својине на пољопривредном земљишту било усклађено са практичним потребама и да би решења била адекватно интегрисана у правни систем, примењиван је системски приступ. У раду су поређене различите теоријске поставке и нормативна решења из правних система више држава, због чега је кандидаткиња широко примењивала упоредноправни метод.

III Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Приликом истраживања кандидаткиња је пошла од хипотезе да је пољопривредно земљиште значајан и редак ресурс чије површине се смањују. Пољопривредно земљиште је од егзистенцијалног значаја јер се користи за производњу хране и енергената за људску популацију која се константно увећава. Истовремено, обрадиве површине се смањују под утицајем климатских промена, прекомерне примене вештачких ђубрива и пестицида, изградње саобраћајница и других инфраструктурних објеката, градова и сл. Као последица тога, јавља се пораст социјалних напетости у појединим деловима света, повећање ризика од настанка сукоба међу људима и државама, и миграције становништва. Кандидаткиња је закључила да је у таквим околностима веома важно како су уређени својински односи уопште, а посебно они који настају у вези са пољопривредним земљиштем. Због постојања ограничених ресурса, нарочито када се ради о обрадивом земљишту, право својине се може сматрати једном врстом привилегије.

На основу претходне је изведена следећа хипотеза да је неопходно променити однос људи према пољопривредном земљишту и однос међу људима поводом пољопривредног земљишта. Поређењем два комплементарна тренда, једног који указује на раст потреба за храном и енергијом, и другог, који указује на смањење површина подесних за пољопривредну производњу, може се закључити да се на нивоу појединих држава, регионалних интеграција (попут Европске уније) и у светским оквирима, мора мењати однос људи према пољопривредном земљишту, као и односи међу људима поводом пољопривредног земљишта. Између осталог, то значи да се морају мењати и правна правила у тој области.

Из претходне анализе је изведена следећа хипотеза. Под утицајем наведених тенденција постепено се мењају својински односи и институти стварног права. Право својине на пољопривредном земљишту добија нова обележја, а извесно је да ће његова еволуција бити још израженија у наредном периоду. Кандидаткиња сматра да ће оно у већој мери бити третирано као социјална функција. Држава ће више залазити у питања својинских односа на пољопривредном земљишту, уз увођење различитих ограничења ради

остварења и заштите јавних интереса, а у неким случајевима и ради заштите легитимних приватних интереса других лица. Нова негативна и позитивна ограничења права својине ће бити неопходна ради заштите пољопривредног земљишта, његовог очувања и дугорочне одрживости. На такаву тенденцију већ указују нормативна решења, посебно она која се односе на ограничења овлашћења коришћења и овлашћења располагања правом својине на пољопривредном земљишту у правном систему Србије, у правним системима других земаља Европе, и наднационалном европском праву.

Због специфичности и изузетне важности пољопривредно земљиште захтева посебан правни режим. Услед наведених тенденција и очекиваних промена, правни режим коришћења пољопривредног земљишта ће се све више разликовати од режима који важе за друга добра. Правну политику у тој области треба прилагодити очекиваним променама и одредити одговарајуће оквире за развој правне регулативе.

IV Кратак опис садржаја дисертације

Резултати истраживања су изложени у осам поглавља која чине системску целину. Прва два су посвећена општим питањима која се односе на право својине и на пољопривредно земљиште. Право својине на пољопривредном земљишту је детаљно обрађено у преосталим поглављима. На крају су изложени закључци.

Прво поглавље *Право својине: присвајање, својина и право својине, појам, карактеристике и појавни облици* састоји се из пет одељака. У првом одељку кандидаткиња је анализирала настанак права својине, од почетног присвајања и настанка својине као друштвене категорије, до успостављања својине као правне категорије. У другом одељку су изложена и анализирана појмовна одређења најзначајнијег института стварног права, у правној теорији и законодавствима референтних држава, у регулативи регионалних интеграција и у међународном праву. Кандидаткиња је током истраживања открила бројне разлике у приступу, али и мноштво термилошких недоследности које стварају конфузију, чак и тамо где се она није могла очекивати. Тиме је потврђена полазна

теза кандидаткиње, да на самом почетку треба појаснити основне појмове. У трећем одељку су изложена и анализирана основна појмовна обележја која се традиционално јављају у упоредном праву. У том контексту, анализирани су: појам апсолутности, његове карактеристике и границе; појам трајности, незастаривости, искључивости (ексклузивности) права својине, реинтеграбилности (еластичности, флексибилности) права својине и појам првенствености. У четвртом одељку кандидаткиња је анализирила актуелне трендове као што су јачање идеје о социјалној функцији приватноправних института и редефинисање апсолутности, сужавање и ограничавање права својине и јачање државног интервенционизма. У петом одељку су изложена појмовна одређења, карактеристике и значај колективне, приватне, државне, јавне, друштвене и задружне својине, у различитим периодима. Тежиште је стављено на приватну својину као најзаступљенији својински облик који има посебан значај за коришћење пољопривредног земљишта као ограниченог и важног ресурса и за односе који поводом њега настају у друштвеној заједници.

Друго поглавље *Пољопривредно земљиште: појам, карактеристике, друштвени значај и појавни облици* такође има сложену структуру. Састоји се од пет одељака. Први обухвата различита појмовна одређења. У другом одељку кандидаткиња је указала на значај пољопривредног земљишта као ограниченог ресурса који се користи за производњу хране и енергије и на потребу да његово коришћење и заштита буду детаљно и прецизно уређени посебним прописима. Приказано је тренутно стање и актуелни трендови који указују на изазове који ће се јавити у будућности. У трећем одељку је изложена класификација пољопривредног земљишта, уз појмовна одређења појединих врста. Тежиште је стављено на обрадиво пољопривредно земљиште. У четвртом одељку је изложена његова категоризација заједно са статистичким подацима који показују колико је заправо мало квалитетног земљишта и зашто је неопходно да се питање његовог коришћења и заштите уреди на адекватан начин. Пети одељак је посвећен евиденцији пољопривредног земљишта. Различити регистри такође указују на то какав значај друштво придаје том ресурсу.

Треће поглавље је посвећено *Пољопривредној и земљишној политици*. Састоји се из три одељка. Кандидаткиња је у првом одељку анализирила Заједничку пољопривредну

политику Европске уније, која представља полазиште и уједно оквир за доношење прописа на националном нивоу којима се одређују овлашћења и обавезе власника и корисника пољопривредног земљишта. Посебну пажњу је посветила утицају појединих мера за спровођење Заједничке пољопривредне политике Европске уније на начин коришћења пољопривредног земљишта. Други одељак је посвећен пољопривредној политици Републике Србије. У трећем одељку је анализирана земљишна политика и мере за њено спровођење.

Четврто поглавље *Својинска овлашћења на пољопривредном земљишту* се такође састоји из три одељка. У првом су размотрена питања која се односе на овлашћење држања. Друго је посвећено овлашћењу коришћења. Кандидаткиња је посебно анализирила дужност коришћења пољопривредног земљишта и питања која се односе на тзв. овлашћење некоришћења (*non usus*). Такође је размотрила дужност наменског коришћења пољопривредног земљишта и дужност коришћења пољопривредног земљишта на одређени начин. Трећи одељак је посвећен овлашћењу располагања. Анализирана су питања која се односе на фактичко располагање и на правно располагање.

Пето поглавље *Стицање права својине на пољопривредном земљишту* чине четири одељка. У првом је размотрено стицање права својине на основу уговора о купопродаји. Кандидаткиња је посебну пажњу посветила специфичностима купопродаје пољопривредног земљишта у домаћем и упоредном праву, у које спадају: ограничавање круга лица која могу стећи право својине на пољопривредном земљишту; право прече куповине: чланова породице и осталих сродника, закупца, власника суседних парцела, државе и јединице локалне самоуправе. Други одељак је посвећен наслеђивању пољопривредног земљишта које се у упоредном праву разликује од стицања права својине на другим добрима по првенству у наслеђивању установљеном ради очувања целовитости породичног пољопривредног имања. У трећем одељку је анализиран правни положај странаца у погледу стицања права својине на пољопривредном земљишту у складу са наднационалним правом Европске уније и националним правима држава чланица, и према важећим прописима Републике Србије. Четврти одељак је посвећен стицању права својине на пољопривредном земљишту на основу одлуке државног органа.

Шесто поглавље *Правни режим коришћења пољопривредног земљишта* садржи четири одељка. Први је посвећен конвенционалној пољопривреди која је доминантна у већини држава, а која је карактеристична по томе што се у оквиру биљне производње примењују савремена (по правилу тешка) механизација, вештачка ђубрива и пестициди. Други одељак је посвећен неконвенционалној (алтернативној) пољопривреди. У оквиру ње је анализирана традиционална (органска) производња за коју важи посебан правни режим неповољан за власнике и друге кориснике земљишта и конзервацијска пољопривреда. Трећи одељак је посвећен посебним режимима у упоредном праву који важе за производњу генетички модификованих организама. У четвртном одељку је размотрена правна проблематика коегзистенције различитих типова пољопривредне производње на одређеном подручју.

У седмом поглављу *Ограничења права својине на пољопривредном земљишту* кандидаткиња је одвојено анализирила негативна ограничења (забране одређеног начина поступања), позитивна ограничења (обавезе поступања на одређени начин), ограничења установљена у јавном интересу и ограничења установљена у приватном интересу. У првом одељку посвећеном негативним ограничењима размотрила је питања у вези са забраном прекомерне употребе вештачких ђубрива и пестицида, забраном прскања из ваздуха, забраном спаљивања биљних остатака после жетве, забраном коришћења пољопривредног земљишта на начин који угрожава заштићена подручја поред водотокова и изворишта питке воде. Други одељак је посвећен позитивним ограничењима. Размотрена је обавеза власника пољопривредног земљишта да гаји одређене пољопривредне културе и да правовремено примењује прописане агротехничке мере, обавеза власника да предузима мере за заштиту пољопривредног земљишта од ерозије, обавеза власника, односно корисника да врши контролу плодности земљишта и обавеза власника, односно корисника да води рачуна о количини коришћеног ђубрива и пестицида и да о томе води одговарајућу евиденцију. Трећи одељак је посвећен актуелним тенденцијама и новим ограничењима права својине на пољопривредном земљишту у вези са климатским променама. Четврти одељак је посвећен ограничењима у приватном интересу. У првом делу су размотрене традиционалне и нове службености. У другом делу истог одељка кандидаткиња је анализирила суседске односе (суседска права) и питања у

вези са њима која се односе на међне ознаке, дрво на међи, право приступа на туђу парцелу, природно отицање воде. Посебна пажњу је посветила одговорности власника и корисника земљишта за недопуштене имисије, као и обавези обавештавања власника суседне парцеле о намери предузимања одређених агротехничких мера (распршивање штетних материја – прскање и сл).

У осмом поглављу *Престанак права својине на пољопривредном земљишту* кандидаткиња је анализирала престанак права својине на основу правног посла, одрицање од права својине (дереликција), престанак на основу комасације, арондације, експропријације, национализације, конфискације, престанак услед промене намене, престанак услед пропасти пољопривредног земљишта.

Кандидаткиња је у закључку сажето изложила главне резултате истраживања који су детаљније анализирани у наведеним поглављима.

На крају рада се налази преглед коришћене литературе, извора и судске праксе.

V Остварени резултати и научни допринос дисертације

Истраживање на ком је заснована докторска дисертација кандидаткиње Софије Николић Попадић је допринело сагледавању могућих измена у својинским односима и проналажењу решења за новонастале и будуће пробелеме у вези са правом својине на пољопривредном земљишту. Указано је на другачију улогу државе и њен утицај на право својине на пољопривредном земљишту. Кандидаткиња је закључила да ће под утицајем различитих фактора друштвени значај пољопривредног земљишта и његова вредност постајати све већи. Право својине којим су одређена овлашћења власника тог добра ће се све више и брже мењати. Закључено је да ће се трансформација одвијати у правцу увођења нових негативних и позитивних ограничења у јавном и приватном интересу. Правни режим коришћења пољопривредног земљишта ће се све више разликовати од режима који важе за друга добра. Правну политику у тој области је потребно прилагодити очекиваним променама и одредити одговарајуће оквире за развој правне регулативе.

У раду су анализирана сва важнија питања која могу бити од значаја за развој правне науке и правног образовања, као и за иновирање постојећих и доношење нових прописа у вези са својинским односима на пољопривредном земљишту. Резултати истраживања указују на различита решења која постоје у упоредном праву, а која могу послужити као основа за измену стратегија и прописа у Републици Србији.

Докторска дисертација кандидаткиње Софије Николић Попадић представља значајан допринос науци грађанског, уже посматрано стварног права. У Србији већ неколико деценија није публикован ни један свеобухватни системски рад о праву својине. Последња детаљнија студија на ту тему је објављена почетком деведесетих година XX века, када је друштвена својина и даље била доминантни својински облик. Право својине је подложно променама и није исто као пре неколико деценија. Због тога је потребно повремено изучити настале промене на системски начин и уколико је потребно редефинисати правни институт. Право својине на пољопривредном земљишту је посебно запостављено у домаћој и страниј стручној литератури. У Србији од 1967. године није објављена ни једна свеобухватна научна студија на ту тему. Право својине на пољопривредном земљишту је у овој дисертацији анализирано у целости, као специфичан правни институт које се интензивно мења. Резултати истраживања садржани у овој докторској дисертацији представљају значајан допринос развоју дела правне науке о својинским односима, у складу са оним што се очекује од студента докторских студија, као и подстицај за увођење научне, а можда и наставне дисциплине под називом Пољопривредно право (*Agricultural Law, Landwirtschaftsrecht, Diritto agrario, Droit de l'agriculture, Земельное право*), која постоји на многим страним универзитетима.

VI Закључак

На основу свега наведеног Комисија констатује да је докторска дисертација Софије Николић Попадић „Право својине на пољопривредном земљишту“ самосталан и оригинални научни рад, да је написана у свему према раније одобреној пријави, те да је дело којим је кандидаткиња дала значајан допринос науци грађанског права. Комисија сматра да ова дисертације испуњава све законске и статутарне услове да буде јавно брањена, те је слободна да Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду учини

Предлог

да прихвати позитивну оцену докторске дисертације и именује комисију за њену јавну одбрану.

У Београду, 17. новембра 2020. године.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ ЗА ПРЕГЛЕД И ОЦЕНУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Др Милош Живковић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

Др Рајко Јелић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији

Др Марко Миленковић, виши научни сарадник
Института друштвених наука у Београду